

Septimus phisicorum.

tractio q̄ est motus quo trahens ad seipsum vel ad alterum velociter mouet z nō separatur ab eo quod trahit. Et dicitur ad seipsum vel ad alterū quia mouens volūtarium potest vti altero vt seipso vnde potest ab alio pellerē sicut a seipso z ad aliud trahere sicut ad seipsum. Sed hoc in motu naturali non contingit. Deinde dicitur velociter quia contingit quandoq; q̄ id quod trahitur etiam per se mouetur illuc quo trahitur. Sed a trahente velociori motu compellitur moueri sed quia trahens mouet suum motu oportet q̄ motus trahentis sit velocior q̄ motus naturalis eius quod trahitur. Sunt autē quidā motus in quibus non ita manifeste saluatur ratio tractionis. Et ideo consequenter philosophus ostēdit omnes alios motus ad istos reduci q̄tum ad hoc q̄ sunt ad seipsum vel ad alterum. Motus em̄ recipiunt speciē a terminis sicut patet in inspiratione. Inspiratio enim est attractio aeris. Expiratio vero est aeris expulsio. Et similiter sputio ē expulsio sputi et similiter dicendum est de oibus alijs motibus per quoscūq; aliqua corpora extra mittunt vel infra recipiuntur quia emissio reducitur ad pulsionē receptio autem ad fractionem. Et similiter spatheis et cercis est attractio z est idem spatheis q̄ percussio per ensē que fit pellendo. Cercis vero est instrumentum quo vtunt textores quod latine dicitur radi⁹ vs̄ alia littera habet radiatio horū enim duorū z quorumcūq; motuū emissiuorū et receptiuorū. Aliud est congregatio quod pertinet ad attractionē quia congregans mouet aliquid ad alterum aliud est disgregatio q̄ pertinet ad pulsionem quia pulsio ē motus alicuius ab aliquo. Et sic patet q̄ omnis motus localis est aggregatio vel disgregatio. Et per q̄ntū q̄ omnis motus localis est pulsio vel tractio. Vectio et vectio similiter ad istos reducunt. Nam vectio componitur expulsiō et tractatu z vectio similiter est motus quo aliquid in se quiescēs mouet ad motum alterius. Adodo omne quod vehit trahendo vehit vel pellendo.

Conclusio responsiua. Omne mouens proximum et immediatū simul est cū eo quod mouetur. Probatur inductiue. Primo in motu locali qz omnis talis vel est a principio intrinseco vel a principio extrinseco. Si primum sic manifestum q̄ mouens simul ē cum moto. Si secundū hoc est dupliciter qz vel est impulsio. Sic manifestum est per definitionē q̄ mouens simul ē cū moto. Vel ē expulsio et tūc licet mouens primū non simul sit cum eo quod mouet tamen mouens proximum scilicet virtus ipsius mouētis semper est cum eo qd̄ expellitur. Et ita in alijs motibus localibus. Secūdo patet de alteratione inductiue. Et ratione sic oīs alteratio est similis alterationi q̄ fit secundum sensum. Sed in alteratione q̄ est secundum sensum alterās z alteratum sunt simul ergo et in alijs idē pz̄ de augmentatione z diminutione qz quod auget simul est cū augmentante qz augmentatio est quedā appositio per appositionē alicuius q̄t̄ aliquid augetur. Adodo quod alteri apponitur oportet q̄ sit cum apponente et per oppositum dicendum est de diminutione.

Motandū preterea quia dictum est q̄ omne alterans simul est cum alterato ideo ph̄s ostendit q̄ alteratio solum est ad tertiam speciē qualitatis vnde hic supponendū est q̄ qualitatis quattuor sunt species vt patuit in logica. S. T. le. v. pbat q̄ ad secundam speciē qualitatis non sit semp̄ alteratio quia naturalis potentia inest per generationē z ab in-

stanti natiuitatis ergo nō per alterationē. Itē qualitates secunde speciē nō contrariantur. Secundo dicitur q̄ ad quartam speciē qualitatis non est per se motus. Ridiculū enim est dicere aliquid alterari quando figurat. Et ratio est quia motus alterationis non per se et immediate terminat ad figurā sed ad alias qualitates. Aliquādo vero figura sequitur formam substantialem ergo non inest semper per alterationem. Item figura nō predicatur de substantia non enim dicimus q̄ es sit figura ergo ad figuram non est alteratio. Sed queritur an ad primam speciē qualitatis sit alteratio quia tales habit⁹ sūt ad aliquid in quo non est per se motus. Vnde sanitas vt dicit. S. T. hic lec. v. est cōmensuratio debita qualitātū. Nec autē cōmensuratio nō est quid absolute quoniam cōmensuratio humorū que in hoīe est sanitas in leone requirente calorem maiorē non est sanitas vnde sanitas dicit aliquā qualitatem p̄ter qualitates p̄mas. S. T. de ver. q. xxvij. ar. j. iij. sed an sanitas et egritudo sint contraria immediata dixi i logica nūc videt q̄ nō ex. S. T. xij. q. xvij. ar. viij. j. qz egritudo nō dicit totā ablationem sanitatis nec tamē contraria sunt simul sed queritur an sicut diuerse sunt egritudines specie saltem in hominibus quia sanitas hominis z equi differunt specie. san. thō. Tertio dicitur q̄ ad virtutes morales non est per se motus alterationis quia omnis virt⁹ est perfectio quedam quia virtus est dispositio perfecti ad optimū idest ad finem rei qui est operatio rei. Sed illud quod perficitur non alteratur igitur virtutes tamen sequuntur alterationem que est in parte sensitua quia virtus moralis est circa delectationem et tristitiam. Sed delectatio et tristitia nō est sine motu facto in parte sensitua vnde in tristitia cor cōstringitur et in delectatiōe dilatatur. Ex predictis etiā patet q̄ ad habitus intellectuales nō est alteratio. Probatur tamen aliter qz anima quiescendo fit prudens vnde ebrii nō possunt vti sciētia propter perturbationē cerebri ergo sciētia non acquiritur per motū. Et propter hoc etiā pueri nō sūt capaces sciētie quia calidum in eis facit continue humidū habūdās. Puer etiā de facili insequitur passiones. Et id dicit augu. inuēt⁹ est venenū p̄tutis zc.

Contra hoc arguitur. Et primo per argumētum sancti thome lectio quarta. probādo q̄ mouens nō sit simul cū eo qd̄ mouet qz qdā piscis qui vocatur stupo stupescit manū piscatoris z nō rethe interpositum ergo mouēs nō ē simul cū eo q̄ mouetur. Forte dicit q̄ simul est cū eo q̄ mouet s̄m suā virtutez. Tunc querit q̄ est ista virtus que causatur. rethe ei non est susceptiuū stuporis. Itē in fascinationibus vnus homo per suā imaginationē causat malā dispositionē i alio. Et d̄ q̄ verule vt̄res maleficio agūt in corpus alteri⁹ licet nō sint simul cum eo igit̄

Secūdo homo generat hominē z tamen non ē simul cum eo immo aliquādo hō generans ē mortu⁹ quādo ali⁹ generatur. Forte dicit q̄ virtus generātis adhuc manet. Cōtra adueniēte noua forma oia precedentia accidentia corrūpūt ergo quando in femine introducitur forma embrionis virtus p̄cedēs desinit esse. Item illud qd̄ non est nichil efficit sed homo mortuus non est ergo nunq̄ est respectu hominis geniti ergo p̄ virtutem remanentem in femine non debet dici q̄ homo generans sit causa geniti. Item mixtum generatur ex elementis sed elementa nō sūt simul cū illo mixto q̄ mouēs nō ē simul cū moto. Adior pz̄ qz i eadē matia nō sūt s̄ plures forme.